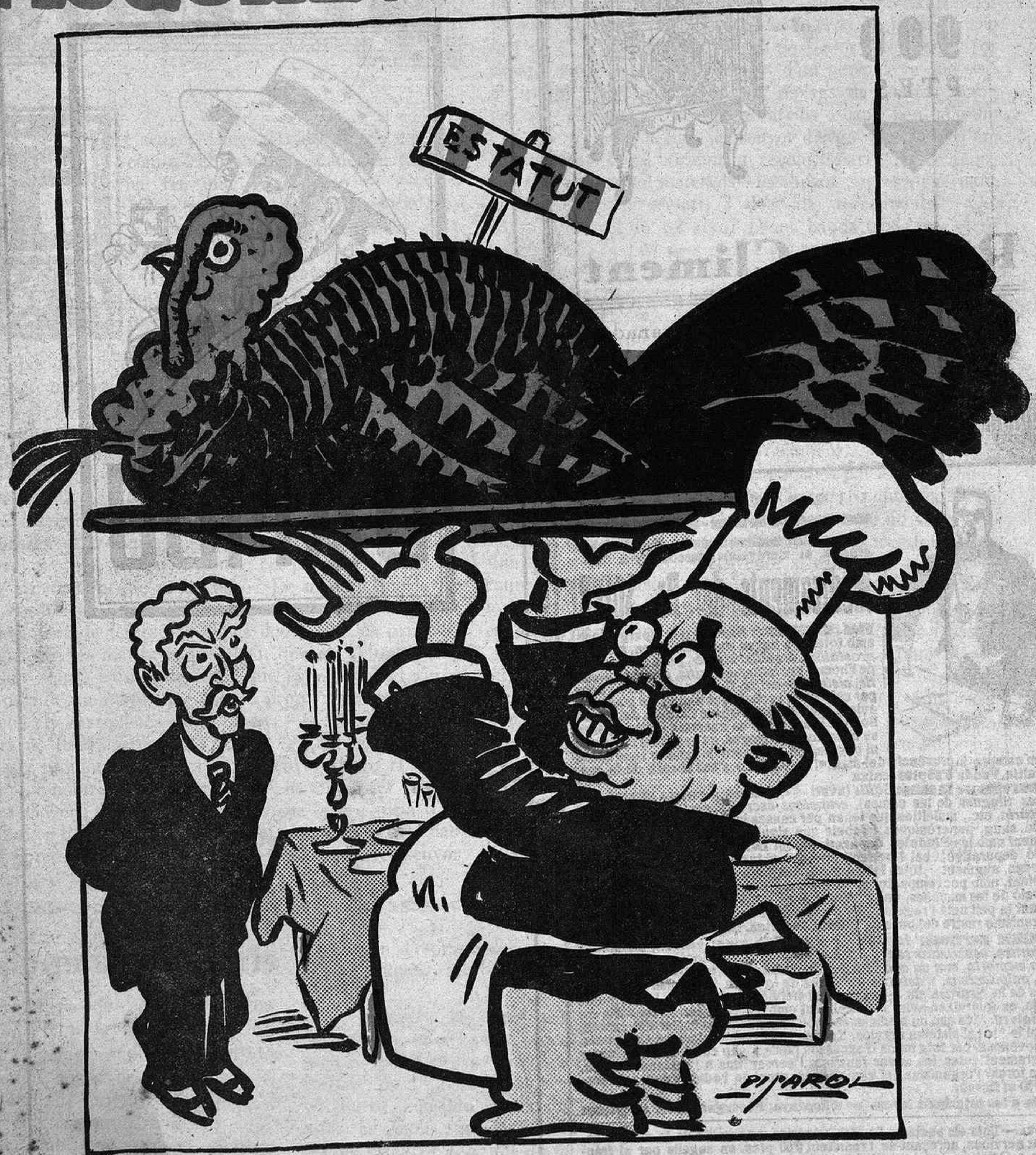

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

- QUE LES PASSIS FELICES...

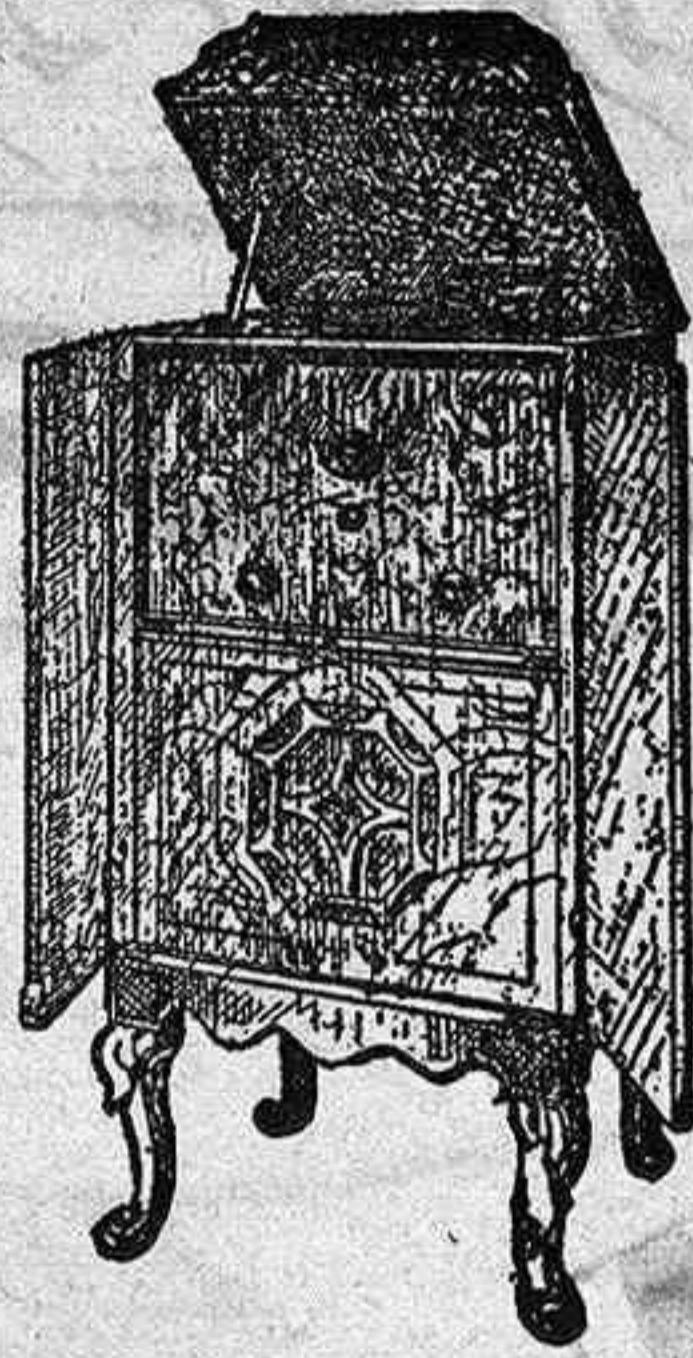
lans.

Ràdio-Phono CLIMO

PREU:

900

PTES.

Ramon Climent

Consell de Cent, 266 (tocant E. Granados)
Telèfon 23058 :: BARCELONA

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sortir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota mitjà*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *oistitis*, *anexitis*, *flujos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Catxets del Doctor Soivre. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces-

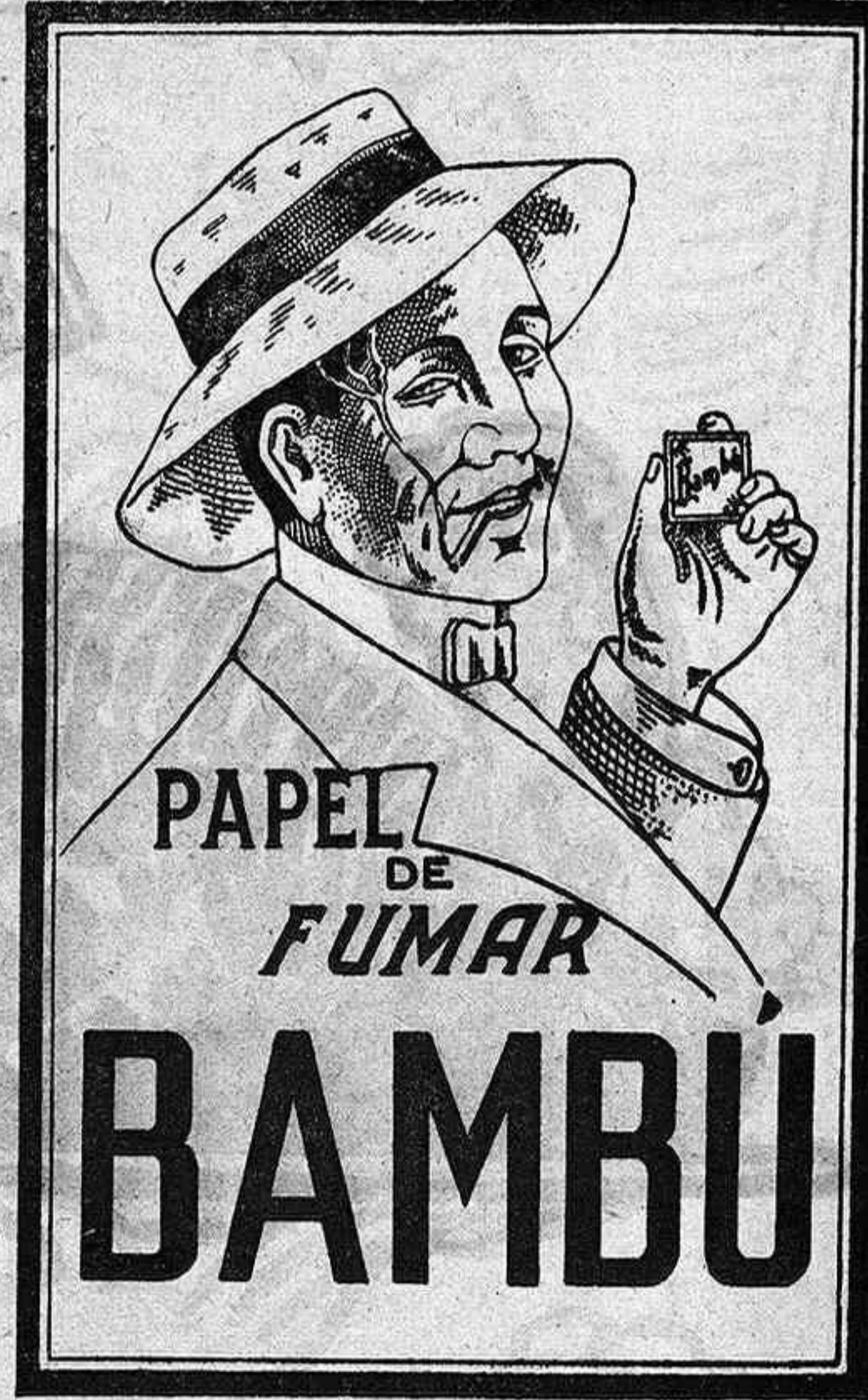
siten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sifilis* (avariat), *escames*, *herpes*, *ulceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Soivre, que són la medicació depurativa real i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, calçada del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polacions nocturnes*, *espermatòrrica* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fadiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les *Gragees potenciades* del Dr. Soivre. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse- es 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a *Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del 1er, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona*, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desenvolupament, tractament i guariment de les dites malalties.

PAPEL
DE
FUMAR

BAMBU

re
és
m
bé
de
te
só
to
qu
A
ve
fo
el
en
de
aq
Pr
A
i v
o s
a
es
go

>

E

ny

do
sep
tan
gu
do

l'e
aq

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20

BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÓNICA

El senyor Diego Hidalgo, més conegut com a "Un notario español en Rusia", ha fet una interpel·lació al Govern respecte a la política dels socialistes. El senyor Hidalgo troba que els socialistes fan poc a favor dels obrers. Ell faria molt més. Caram! D'on ha sortir aquest home tant esquerrista? Sembla que el senyor Diego Hidalgo, és diputat per Badajoz o per Càceres, en resum, per una província extremeña. Com tothom sap, és a Extremadura on el Govern ha decidit implantar primer que en lloc la reforma agrària. Com tothom sap, també a les portes dels Ajuntaments extremeños hi ha cua de gent que ve de kilòmetres enllà a buscar un troç de terra. Els enginyers del Institut de la Reforma Agrària són considerats pels camperols com enviats de Déu —"Estos son los hombres que vienen a repartir las tierras!" I quan passen es treuen els barrets i gairebé s'hi agenollen. Això vol dir que els terratinents, els propietaris estan esperats. De manera que va de debò? De manera que la reforma agrària es cosa seria? De manera que ja ha arribat el repartiment de terres? Si. I les dones són les primeres en empenyer als marits a que facin que als Ajuntaments demanant aquell trosset de terra que és a vora del riu o aquell mós de muntanya que ja té a prop l'aigua benèdita... Prou que els anarquistes van i diuen: —No agafeu terres. Això és un timo; però el cas és que la gent no en fa cas i vol ésser propietari.. Doncs bé; el senyor Diego Hidalgo, o sigui "Un notario español en Rusia", ha anat a fer un atac a aquest Govern que reparteix terres per la província d'on es diputat... Però a qui representa el senyor Diego Hidalgo, als obrers, als camperols... No, sembla que el senyor

Diego Hidalgo representa els vots dels propietaris i dels terratinents... A més a més, sembla també que el senyor Diego Hidalgo es soci del notari senyor Casanueva, diputat agrari, cavernícola, notari del "Banc Hipotecari d'Espanya", en sembla, i si és que no m'erro, és home propietari de l'"Editorial Cènit", i és posseïdor d'una bella fortuna... Això és que hom, davant d'un personatge que sembla propi d'un coneixedor dels replegs de l'anima humana, com Honorat de Balzac, no arriba a capir ben bé quina és la veritable finalitat del senyor Diego Hidalgo. D'una banda, hom el veu socialment revolucionari; d'altre representat d'interessos materials—legalment representat, naturalment—dels propietaris i dels alts terratinents... Què passa? Que vol dir tot això? D'una banda troba que el senyor Prieto fa poc pels seus companys de treball, perquè ell els hi donaria més, d'altre no creu pas que els terratinents i alts propietaris d'Extremadura que són la massa neutra més feréstega i egoista d'Espanya—guanyen al tipic senyor Esteve que al costat d'aquella gent ve a ésser una mena de malversador—considerin perfecta la política del senyor Hidalgo... I hom des de la tribuna de la premsa, no atina, que vol dir tot això... El per què, vaja.

Hi han coses d'un terbolisme polític que ni el mateix Machiavel podria resoldre-les fàcilment... Clar que això no vol dir res. El senyor Diego Hidalgo pot ésser un home d'una bona fé indiscutible. Hem dit fé? I àdhuc es notari Perfecte. Però la gent té dret a suposar que no veu clares les coses... Potser si que convindria entrebancar tota l'obra ministerial del Govern, per veure si cau i per veure si en caure es posa aquella "ralenti" tant demanat, de "pacificar los espíritus" i per tal de pacificar los cercar el mitja de convertir la reforma agrària en quelcom pintoresc i trist...

Hom després ha sentit Indalecio Prieto, hom el sap adversari de moltes coses de Catalunya, però hom veu en aquell home una línia de conducta tant neta, tant clara, tant pulcre, que celebra que sigui adversari per a poguer retre-li més lliurement un homenatge a la seva sinceritat i especialment, al seu pudor polític, de la qual cosa la major part d'adversaris i enemics del Govern, n'estant tant mancats.

FRANCESC MADRID

Els premis literaris

Josep Maria de Sagarra ha guanyat el "Premi Ignasi Iglesias".

L'ha guanyat amb una comèdia dolenta: "L'hostal de la Glòria". Josep Maria de Sagarra ha guanyat també el "Premi Creixells". L'ha guanyat amb una novella dolenta, dolenta i llarga: "Vida privada".

Nosaltres no creiem massa en l'eficàcia dels premis literaris. Si aquests dos que tenim a Cata'unya

s'haguessin d'otorgar sempre com s'han otorgat aquest any, de ben poc servirien.

No coneixem les obres inèdites que es presentaven a aquest concurs, però creiem que *Un pare de familia* comèdia de Carles Soldevila—fina, intelligent, sensible, plena de modernitat—es molt superior a la comèdia de Sagarra *L'hostal de la Gloria*, comèdia tronada i rancia i sense cap valor teatral o poètic.

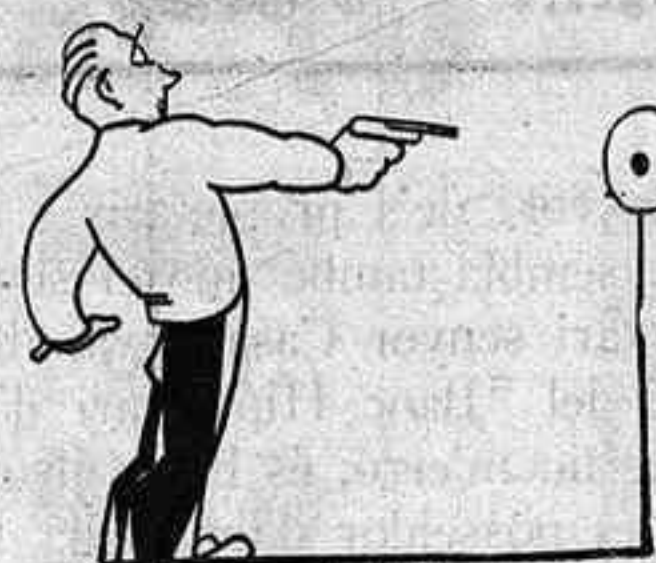
Quant el "Premi Creixells", votarem per *Vida privada* els senyors Just

Cabot, Estanislau, Duran, Reynals, Miquel Llor i Vicenç Solé. Els acompanyem en el sentiment i que Santa Llúcia els conservi la vista.

Tampoc no coneixem les obres inèdites que optaven al "Premi Creixells"; però coneixem les publicades. D'entre elles n'hi han dues—*Una mena d'amor*, de C. A. Jordana, i *Terres de l'Ebre*, de S. Juan Arbó—molts superiors; però molts superiors a la feixuga i gris *Vida privada*.

Encara que no ho volguin *La Publicitat*, *Mirador* i *el Be Negre*.

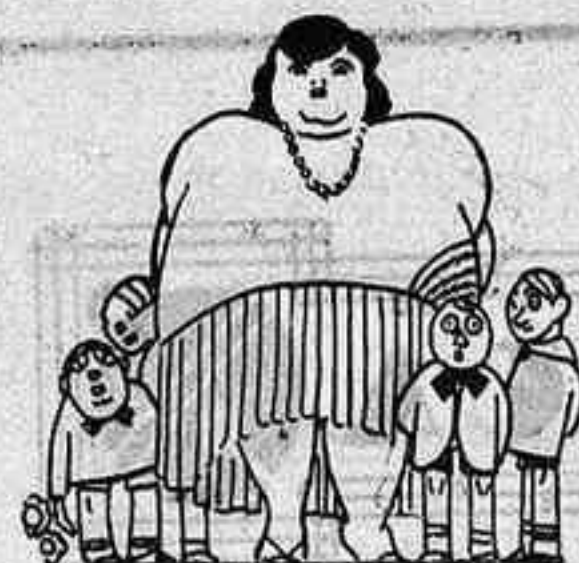
LA RIFA

APUNTACIÓ

APROXIMACIÓ

LA GROSSA I ELS PETITS

ELS QUE POSEN

A CAU D'ORELLA

UN I ALTRES

Aquest amic nostre es diputat i el passat dimecres arribà de Madrid. Contant nos coses del Parlament ens digué que el dia que s'estava discutint els presupostos d'Agricultura, no hi havia cap diputat agrari. Es vèu que són uns agraris que no tenen res que veure amb l'agricultura.

Talment com es de la Lliga, que són uns catalanistes que, per sort, no tenen res que veure amb Catalunya.

TORNEM HI QUE NO HA ESTAT RES

L'altre dia un monàrquic barceloní lloava la República. Tal com sona, sí, senyors: lloava la República. I ho feia de bona fè.

Deia:

—La República, veritablement, no es porta tan malament com alguns creuen. Sobre tot amb nosaltres. Mireu, sinó: ja tornen els monàrquics de "Villa Cisneros".

—Sí—contestà un amic nostre—, venen a menjar el "pavo republica no"... i a tornar-hi.

—A tornar a què?

—A conspirar.

LA TRANSFORMISTA MARIA VILA

L'empresa de Romea creiem que redacta d'una manera un xic estranya el pactiu Maria Vila. En els anuncis i en les gazetelles dels diaris hem llegit: "Aneu a veure com es transforma Maria Vila."

Es a dir, Maria Vila, segons les gazetelles i anuncis dels diaris, ja no es una actriu: es una transformista.

Tarda de Nadal

(Estampa de la ciutat)

Nosaltres no en som gaire amants d'aquesta diada. Ens agrada menjar poc i pair bé, no enfarfegar l'estómac perquè la tradició s'ho porta. Hem de confessar, per això, que el Nadal també el celebrem. La taula, a casa, es també posada amb el seu corresponent paó, els torrons i les neules. Però de tot en mengem poc, i aquest poc encara per a evitar possibles discussions domèstiques. Les nostres esposes, els nostres fills es trobarien tan sols a taula sense la presència del cap de casa! Ara que, hem de dir la veritat. Aviat ens fem escapols. No perquè no ens plagui el romandre a casa prop dels sers estimats, sinó perquè trobem deliciós aquell passeig d'entre tres i quatre de la tarda del dia de Nadal.

Es una de les hores més quietes, més reposades del any. I en som tan partidaris de les hores tranquil·les de les ciutats! Les ciutats, la que més la que menys, viu constament en un nerviosisme diguem-ne comercial (nosaltres no hem comprès mai que els homes, per a fer negoci, hagin d'anar depressa).

Les ciutats, també la que més la que menys, passa durant l'any per hores tènues, hores d'angúnia; passa per moments d'agitació. Hom ha vist les grans artèries de la ciutat completament aturades per mor d'un conflicte que ho paralitza tot. I aleshores aquell passeig, aquell anar amunt i avall de les persones curioses, no aconduïx a res. En canvi, ara, mentre els homes—tradicionals o no—resten a llur cases, prop de l'esposa, dels fills, i enfrontats amb el típic paó i els no menys típics torrons i neules, nosaltres passegem per la ciutat que té un magnífic deix de cosa abandonada. No es veu gaire gent ni se sent massa renou. Es una hora

tranquilla. Una hora única a l'any en què la cuina ho venç tot: Comerços, homes, idees...

Diuen que en una diada així menja tothom. Que els rics—sempre altruistes, sempre magnànims—, es recorden dels molts pobres que tenim i fan un repart de "bonsos" als miserables—que ho són tants!!—; als qui no tenen taula ni casa, ni neules ni torrons; als qui, com nosaltres, tenen esposa i fills. Potser és veritat. Potser aquest "bono" que els lleva de tindre negra la consciència perquè han donat "un dia de menjar a l'any", sigui un fet positiu. Però és el cas, que en el nostre darrer passeig de Nadal, quan la ciutat és deserta i les cases s'emplen de alegria, hem vist en el portal d'una església una dona amb dos infants que demanaven almoïna. Ens en hem compadit. No ens ha estat possible donar-los un "bono" perquè no som rics. Deixem una moneda en les mans del més petit i ens mira amb agraïment i ens dona les gràcies.

Seguirem caminant. L'hora deliciosa—tres a quatre—de la tarda de Nadal, tocava al seu fi. Comença a veure's molta gent. Rostres vermells, sadolls de satisfacció; se senten animades converses; esclaten unes rialles...

I aleshores és quan hem tornat a casa. En ésser-hi, prenen un llibre. Mentre el llegim arriben els ecos d'unes cançons de Nadal que entonen els infants d'una casa veïna. Un campanar proper crida els devots: a aquells homes, a aquelles dones que ara entraran al temple i segurament es trobaran amb la presència d'aquella dona que no té casa ni menjar, però que té uns infants que en una tarda així en la que els pobres—diuen els rics—no sofreixen, imploren la caritat dels vianants...

Agustí COLLADO

DE NADAL

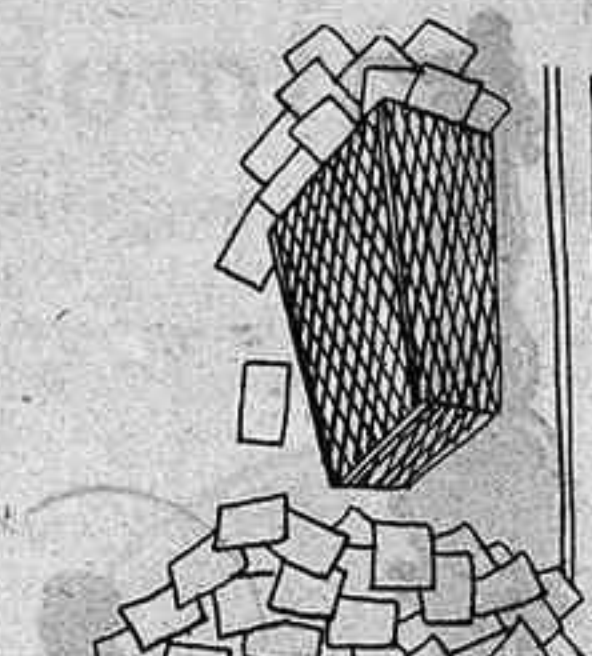
ELS QUE TREUEN

UN AGRACIAT

EL QUE LI TOCA LA PEDREGADA

LES ILLUSIONS PERDUES

GLOSSARI

L'UNIC REMEI

Virai ha llegit avui la secció relligiosa. Virai no és gaire aficionat a llegir aquesta secció. Llegeix, amb més freqüència les de política, de teatres, de llibres. Però la relligiosa, no; la relligiosa no li fa cap gràcia. No obstant, avui Virai l'ha llegit i li ha fet gràcia. A vosaltres també us en farà. Llegiu:

VISITA DE PROTESTA

El Colegio de Párrocos de esta ciudad y los reverendos arciprestes de la Diócesis, visitaron ayer al señor obispo con objeto de darle testimonio de inquebrantable adhesión y viva protesta, ante la campaña emprendida por cierto sector de la Prensa local, con motivo del sermón que pronunció en la Catedral en la festividad de la Inmaculada Concepción."

En aquest sermó el senyor Irurita—com tothom sap—, atacà descaradament la República. En aquest sermó, el senyor Irurita es mostrà com un de tants capellans facciosos als quals convé picar la cresta com més aviat millor. I no pas fent-los pagar pessetes, perquè, encara que es dolgui donar-les, no els costen res, no les han suat. Cal un càstig més eficaç, més dur, perquè la broma ja fa massa temps que dura.

Doncs bé, ara ha anat tota la capellanada a "darle testimonio de inquebrantable adhesión y viva protesta" o sigui: a solidaritzar-se, que no altre cosa significa aquesta adhesión, amb el bisbe facciós.

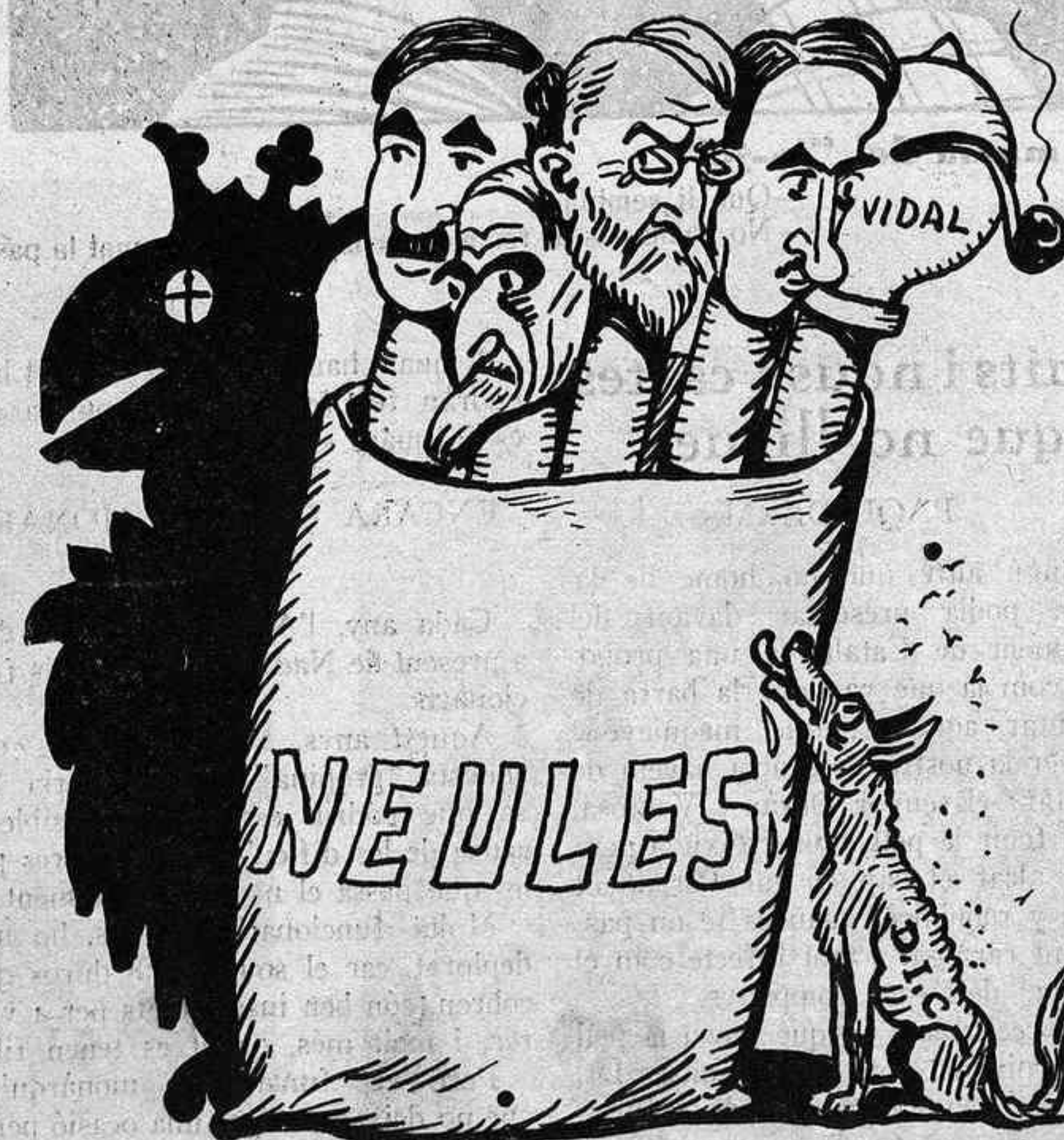
I així també li sembla a Virai una broma massa pesada. Cada dia surten comunistes que tenen la intenció d'atemptar contra la seguretat de la República. En surten tants, que mai hauriem suposat la seva abundor: una abundor molt hipotètica, perquè sem

pre que hi han eleccions, la candidatura comunista obté uns resultats llasimosos. A aquests comunistes se'ls deté per la intenció. Però quan els capellans, a més de intencions tenen fets—com el senyor Irurita, com molts altres senyors que imiten a les senyores vestint-se pel cap se'ls deixa tranquils. O tot el més, se'ls fan pagar unes pessetes, que no paguen ells sinó la badoqueria dels catòlico-monàrquics.

A Virai no li fa cap gràcia que els comunistes atemptin d'intenció contra la seguretat de la República. Però n'hi fa menys que hi atemptin d'obra els capellans.

Virai creu que amb aquests capellans facciosos s'hauria de seguir un altre procediment: que vagin a Villa Cisneros a fer companyia als monàrquics. O sigui: que vagin a fer p... Es l'únic remei.

VIRAI

Neules de tot l'any.

La mania del "jo-jo"

—Què li sembla?

—No podia passar res més. se'ls hi ha encomanat la passa.

Vuits i nous i cartes que no lliguen

PAQUIDERMS

Ningú altre que un home de la Lliga, podia presentar davant del Parlament de Catalunya una proposició com la que va tenir la barra de presentar aquest polític maquiavèlic que per la nostra desgràcia havem de suportar: el senyor Duràn i Ventosa.

Cal tenir la pell molt groixuda per agosar alçar el cap en un Parlament català y republicà, quan és té un passat tant carregat i tant infecte com el seu, i el dels seus companys.

Es precisament perquè tenen la pell molt groixuda, com la del rinoceront, que s'els deu abatre amb bales blindades.

Es la tasca en la que més deuràn aplicar se els homes d'Esquerra.

I quan hauràn abatut a la Lliga, podran fer festa grossa, com la que es fa quant s'ha matat al porc.

ENCARA QUEDEN MONARQUICS

Cada any, l'Ajuntament dona com a present de Nadal mitja paga als funcionaris.

Aquest anys, s'ha parlat de que aquesta "propina" no es donaria, cosa que podria ésser molt possible a causa de les dificultats financeres per les que passa el nostre Ajuntament.

Molts funcionaris sensats, ho han deplorat, car el sous de 58 duros que cobren, són ben insuficients per a viure, i molt més, quant es tenen fills.

Però els funcionaris monàrquics, que no deixen escapar una ocasió per a malparlar del nou règim i dels nostres homes, han aixecat els braços al cel.

—"Això amb la dictadura no passava..."

—"Es molt probable que no passes, perquè la dictadura ha deixat un dèficit de molts milions que l'Ajuntament actual deu liquidar.

I ademés—els responia un nou entrat, una propina, mitja paga, unes quantes pessetes, no són motiu per a condemnar l'obra i els homes de la República.

Durant la dictadura, vos vareu humiliar, vos obligaren a fer vos, el Sindicat Lliure, vos feren firmar un document d'amor a la monarquia, vos feren dar a la força tres jornades de salari per a fer presents al desgraciat Primo de Rivera.

Allavoras, no vareu protestar. i ara crideu? Al fi i al cap, una "propina" sempre és una cosa denigrant per el que la reb.

Associeu-vos, demostreu la vostra capacitat, i treballeu ben agermanats, per a demanar un augment de sou i en relació amb la carestia de la vida.

Es un Ajuntament demòcrata i comprensiu, que farà tot quant pugui per a complaure vos."

ARTICULOS NUMERADOS Y EL CATALANISME

Molta gent es demana per quin motiu el conegut propagandista del sistema de numeració i presentació personal dels individus (sistema que ha de portar, al dir del seu implantador, la pau al món, i als homes de bona voluntat), porta el retol de la seva gorra en català.

El fill de Pont d'Armentera, interrogat per un dels nostres redactors, ens ha respost que, per a canviar el seu retol i posar-lo en català, deu comptar amb el plebiscit de tota Espanya, i de Catalunya.

Llece l'idea, per a veure si això s'organitza ben aviadet, car el simpàtic Artículos Numerados, vol estar bé amb tothom.

Jo soc un gran partidari del seu sistema, car en els pocs casos en que s'ha aplicat, ha donat excellents resultats.

Res de noms; prou Joans, Joseps i Antons. Números i res més.

Mireu San Jurjo... Abans per a anomenar-lo havien de pronunciar un grapat de síl·labes.

Ara dieu solament: el número 52.

I tothom sap qui es...! Nosaltres estem més tranquils...

ANEM

Els nostres dibuixants triomfen

OPISSO

Ricard Opisso, el nostre, el de *L'Esquella de la Torratxa*, es el dibuixant més popular a Catalunya, més conegut i estimat. En aquestes

Ricard Opisso

pàgines de *L'Esquella* ha publicat dibuixos formidables. Qui no recorda un o altre dibuix d'aquest gran artista català?

Ricard Opisso no es un dibuixant les dones boniques i sensuais; el dibuixant de les escenes de misèria, que poden igualar-lo a Steinlein; el dibuixant magníficament cruel.

Ricard Opisso no es un dibuixant vulgar, un de tants dibuixants, sinó un

artista personalísim que quedarà com han quedar l'esmentat Steinlein, Olaf Gutbranson, Danah Gisson...

Però no cal descobrir-lo: tots vosaltres el coneixèu i l'admirèu. Tot això ho diem pensant en l'Exposició que demà inaugura. I en l'èxit d'aquesta Exposició.

Perquè l'èxit es segur.

FERRAN, BOSC

Un altre artista de casa que també obre una Exposició. Ferran Bosc és un artista jove. Gran sort per ell, que té un magnífic camí obert davant seu. Esser jove, quan hom té talent, és una gran cosa.

I Ferran Bosc té talent, un talent personal. I un nom que ha sabut fer estimable entre els bons aficionats.

S'ha distingit dibuixants dones. Bella manera de distingir-se. Les dones de Bosc—fines siluetes plenes de distinció i d'elegància—són un xic afrancesades. Més que del carrer de la Boqueria semblen de la rue de la Paix. No es un defecte. Al contrari: en contemplar els dibuixos de Bosc, aviat les nostres noies gentils del carrer de la Boqueria semblaran les su-

percivilitzades noietes de la rue de la Paix.

Ja no cal dir com desitgem al nos-

Ferran Bosc

tre amic Ferran Bosc un bon èxit en la seva Exposició.

La raó més poderosa

FOTOGRAVATS - BASTARD

I després diran que amb la República hi ha misèria

Aquest any, per culpa de l'Azaña el *pavo republican* s'ha convertit amb un bacallanet.

El descans d'un gran artista

Angel Fernández. Un home humil, plé de fervors. Una vida heròica que té aquesta trajectòria tràgica: el treball, l'estudi, l'amor, la família, la llar, la pobresa; la lluita davant l'incomprensió, la mort.

No, aquest article d'avui ni fa riure; no és un article humoristic. Però tampoc no ho eren els que en aquestes pàgines mateixes hem dedicat a Angel Guimerà, a Ignaci Iglesias. Angel Fernández no deixa, com ells, un nom gloriós. Deixa el record il·luminós dels seus anhels, dels seus ideals, dels seus negocis. I si no triomfà no fou per manca de talent. Avui això del talent no té importància. Avui qual sevol indocumentat pot camuflar el talent d'escriptor, el talent de pintor.

Jo crec que si Angel Fernández no triomfà fou precisament per que el seu talent era massa personal i no feia concessions al mal gust i a la bandarrería. Talent de independència i de rebellia que no sabia adaptar-se. Per

què jo crec que—la vida es tan dura!— Angel Fernández, més de una vegada, volgué adaptar-se fer ço que feien els altres. Veia l'incomprensió al seu entorn, totes les portes tancades, el triomf dels mediocres. I volgué adaptar-se. Però no en sabia. Els artistes purs com Angel Fernández mai no en saben.

Jo vaig fer-hi amistat perquè ell— llavors unit a l'escenògraf Josep Castells—com pintà els decorats d'una opereta, *S. M. el Dolar*. Quan aquesta mateixa opereta s'estrenà a Itàlia fou ell qui envià a Enrico Valli, el traductor, uns bocets de decoració.

Angel Fernández era, en aquells temps, un home més baix que alt, amb un cap agut, un rostre expressiu: la boca fina, uns ulls d'esguard intel·ligent i inquiet, un front ample, obert. En aquells temps, Angel Fernández era un home rialler, alegre, optimista.

Fou després, anys després, quan

e. devingué ombriu.

Vaig perdre'l de vista una llarga temporada. En retrovar-lo em digué que ja no feia companyia amb Josep Castells, que s'havia establert pel seu compte i tenia taller. Era l'home fort, disposat a lluitar; a defensar el benestar i l'alegria de la llar que havia creat. L'empresa d'Olympia, a indicació meua, l'encarregà el decorat del primer acte de *Danton*, aquell *Danton* que no s'ha pogut estrenar en cara.

Més anys, i els anys són lluita, i la lluita es dolor. Els cabells d'Angel Fernández comencen a blanquejar; el seu front es més obert, més nítid, en la seva mirada hi ha, mantes vegades, un llampec d'angunia.

La crisi teatral s'acentuava. Ignaci Iglesias s'havia passat molts anys sense poder estrenar. Puig i Ferrater, fa tiguejat de còmics i empresaris, s'havia dedicat a la novella *La barroeria* i la grisor estaven a l'ordre del dia. No hi havia feina d'escenògraf. Les empreses llogaven el decorat, tal vegada comprenent que les obres que representaven no mereixien altra cosa.

Angel Fernández aconseguí aplegar uns quants amics per a la fundació d'aquella "Associació de Teatre Selecte" tan plena de coratge i de bon desig. Ens reuníem en un café de Gràcia amb J. M. de Sucre, Felip Coscolla, Ramon Vinyes, Lluelles, altres que no recordo. Un miserable ens robà el títol. D'un setmanari que pensaven editar. No podien robar nos altra cosa.

La lluita era cada vegada més terrible, més angoixosa. El gran artista que era Angel Fernández havia de treballar com un basteix per a mantenir l'esposa i unes filles. Però ni això podia fer: no hi havia treball.

El "Teatre Selecte" havia estat, com era d'esperar, un mal negoci. I Angel Fernández pintava de tan en tan algún decorat, algún dels seus magnífics decorats. Recordo el de *Music Hall*, els de *La falc al puny*. Però això no era prou. Amb això no n'hi havia prou per a viure. I illustrava llibres, feia pintura de ballet, escrivia articles de crítica.

Els que el coneixíem i coneixíem el seu talent podíem ajudar-lo poc. Els que poden, no ajuden a ningú.

Ara Angel Fernández, el pobre amic, el gran artista, ha mort. Ha mort d'una manera ràpida, brutal. És el descans: aquell descans que el que no treballen diuen que vé del treball.

Lluís CAPDEVILA

Cinc de barreja i bon profit

Ha passat aquests dies un cas ver gonyós, un d'aquells casos que són dignes dels temps dels Anidos, Arleguis, Barreras, etc.

Dos honorables ciutadans, que es guanyen la vida treballant, l'un d'ells, fent de funcionari municipal, i altre empleat en un gran magatzem de robes, han estat víctimes del més vil dels atropells.

La policia (que es veu té un cop d'ull d'aquells que no fallen mai), anava per aquests carrers de Barcelona buscant a una mala pinta, anomenada L'Arengada", i creguent fer una bona presa, no trobà res millor a fer, que detenir als dos ciutadans ja citats.

—Nada, nada, a la delega... anaven dient els policies sense escoltar les protestes dels dos detinguts.

I a empentes, foren conduïts a la Comissaria de les Dreçanes, on foren saludats al precís moment d'entrar hi, amb un raig de garrotades que enamorava.

—A on està amagat "L'Arengada"?—demanaven els esbirros del senyor Ibañez, tot jugant al Puchkm-Ball amb els dos infelços, que coneixien tan bé a "L'Arengada" com jo al Sant Pare.

Y vinga llenya ..

Fou en va que el pobre funcionari municipal exhibís el seus papers, el seu carnet i la seva cédula que li havia costat 18'75 pts., a fi de que pogués amb aquest document, provar la seva identitat.

Fou en va que el dependent de comerç, donés l'adreça de la casa a on estava col·locat.

Els policies no estaven per romanços, i anaven esgotant les seves forces, empleiant els procediments científics a base de cops, cosses i bastonades.

Després d'haver passat moltes hores als calabòs, i d'haver rebut en tres tandes, tres magistrals palices, un dels policies, que devia ésser un xic més intel·ligent que els altres, va tenir la genial pensada de telefonar al llocs que les dues víctimes indicaven.

—A lo millor—va pensar aquest trist aspirant a Skerlock Holnies— aquesta gent són capaços de dir la veritat.

I un sol cop de telèfon fou bastant per a que es posesin immediatament en llibertat els suposats companys del introbable "Arengada".

—No cal pas que facin cap de

—En va venir d'un numero l'any passat per treure la grossa. Sàpiga que tenia el 15323, i va tocar el 55323.

nuncia—els digué cínicament un dels matelassers. No en treuran res. Amb cassos similars, ens hi trobem cada dia. Nosaltres, els policies ja hi estem fets. Que hi volen fer?... Nosaltres els havíem pres per uns atracadors. El mal es que vostés no ho són. Ara, que no ens podran negar que si ho haguesin sigut la presa, hauria estat bona. Que hi farem, tothom pot equivocar-se.

I el cos ple de blaus, els ulls de vellut, escarnits, befats, humillats i plens dels més grollers insults, el funcionari, que tenia per missió anar per a Barcelona buscant cassos de tifus, i caigué en mitg de la pitjor de les pestes, i el dependent, que en lloc d'acabar robes, li varen acabar una pal·liça de "padre y muy señor mío", no tingueren més remei que anar a comprar àrnica, i ficar-se al llit.

A on són els atracadors? Es dmana la policia?

Ahont són els atracadors?

Feu aquesta pregunta els dos malhaurats protagonistes d'aquesta trista aventura, i es probable que vos responguin:

—Els atracadors? Lo que és per a nosaltres, estàn a dintre del Comissariat de les Dreçanes.

Cal que es faci un bon escarment, perquè els ciutadans decents, treballadors i honrats, no puguin trobar-se mai en un cas com el semblant.

Cal, per a depurar Barcelona, que es depuri primer la policia.

Perquè si això continua marxant d'aquesta manera, ens hauriem de fer acompanyar per els atracadors.

Lluís ELIES

Noves seccions

AL "CAFE TOSTADERO"

El passat divendres a la tarda tingué lloc l'acte d'inaugurar privadament unes noves seccions molt interessants, instal·lades al conegut "Café Tostadero" de la Plaça de la Universitat.

L'esmentat Café, per iniciativa del C. d'A. de la "Compañía Hispano-Americana de Alimentación, S. A.", compta amb una nova instal·lació moderna d'un gran interès, ja que ha estat dirigida per una mà tan competent com és el senyor Alarma.

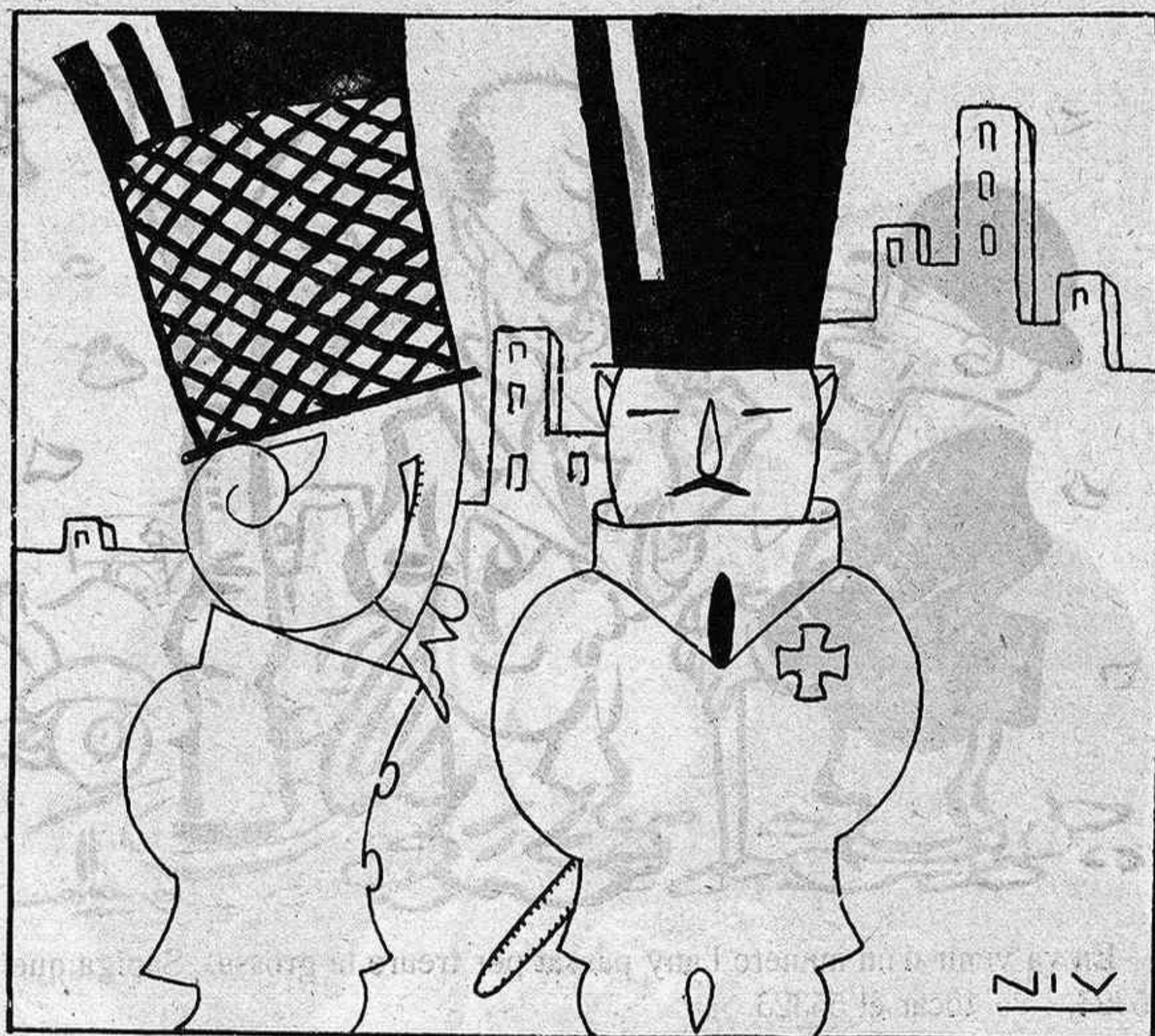
La seva novetat excellent radica en la manera de preparar i servir el que demanen els clients.

En vitrines i algunes frigorífiques hi ha les matèries principals—verdures, crustacès, peix, carn—que són preparades a la vista del client. Hi ha un esplèndid aquarium per a triar, vins, els peixos i el crustacis.

Amenitza l'estada dels clients a dit establiment, l'exquisida "Orquestrina Femina", que dirigeix el reputat professor Manuel Vilasaló, composta per e músic Joan Miquel i les gentils professores Carme i Rosa Gali, Nuri Gol i Carme Perez, fent un conjunt digne de tot elogi.

Al local del pis superior es festejà amb un lunch la inauguració de les noves seccions que desitjem que siguin coronades per l'èxit que es mereixen.

Felicitem l'empresa del "Café Tostadero" per lo seva iniciativa i felicitem també el senyor Alarma pel seu encert.

Els senyors monàrquics

—Està preparat per les festes de Nadal?
—No, jo tot m'ho gasto per els reis.

FITXES.

A UN AMIC AMB VOCACIO DE DRAMATURG CATALA

Un amic joveníssim ens ha portat una obra de teatre, amb el prec que la llegíssim. L'havia escrita per a optar al premi Ignasi Iglésies, i no gosà tirar-la al concurs. La seva joventut l'hi feu creure que s'havia d'emportar el premi una obra molt extraordinària.

Avui l'hi hem retornat l'obra. L'obra té un positiu valor de teatre honrat i, per tant, és d'estrena difícil. L'autor ha cercat una originalitat i, per escriure, ha esguardat el món. Grans defectes, l'un i l'altre, en un autor que escrigui en català.

Aquest autor ens ha demanat consell. Seguirà escrivint per al teatre?

L'hi hem exposat amb tota claredat l'actual situació del dramaturg català que vulgui fer el seu teatre.

Catalunya té actualment un únic teatre català, únic teatre amb portes tancades. No cal dir que quan n'hi havia dos o tres passava el mateix, poc més o menys, per als autor que volen fer obres personals.

Sguint la nostra apologia, l'hi hem anat dient: Si passeu, per atzar, la barrera altíssima d'aquest teatre únic amb una obra de sinceritat, penseu que es representarà quatre dies. Començaràn els actors per no tenir-hi confiança i, així

que flauegi la gent, l'obra serà retirada.

Amb referència a la crítica, us diré que els crítics que passen per alt moltes obres mediocres, amuntegaran objeccions damunt la vostra producció, escrita amb honradesa. Una vegada o altra el crític s'ha de lluir. Es lluirà amb vós.

Tampoc l'escriure per al teatre català us portarà cap consideració, o ben poques. El vostre esforç i el vostre sacrifici no seràn tinguts en compte. Sembla que s'hauria de fer una diferència entre l'autor que té un ideal i l'autor bandararra. No ho creguéssiu. Tot el joc d'influències gira al voltant del afavorit. El vostre nom seguirà sense cotització, humiliat, desconegut. I tota una vida de consagració a Catalunya i al seu art ni gairabè us servirà per a una plaça d'empleat municipal de darrer lloc, si ho necessiteu, ja que el vostre art no dóna. Ah, i si us concedeixen la plaça, qualsevol regidor us obligarà a un examen per a veure si sabeu llegir i escriure a la faisó d'oficinista del municipi.

Estímuls? Recordacions? Cap! Això se'n ho emporta per complet el nom que sona. I sense una empena de penyes, i un seguit contactar-se pidolaire, a Catalunya no és fa res.

Per posar fi al panorama mirífic que us mostro, he de dir-vos que la "Sociedad de Autores Españoles" tanca el panorama apoteòsicament.

Hem parlat ja de l'estrena hipotètica,

saltant la barrera, i hem retret les poques representacions que es faran de la vostra obra. Doncs bé, un mes, un altre mes, i un altre mes, us caldrà anar a la "Sociedad de Autores Españoles" per a veure que hi ha de la liquidació de les representacions que la vostra producció hagi assolit. Es que la liquidació d'uns diners cobrats a Barcelona us ha de venir de Madrid i els de Madrid no tenen pressa. Aquest Autores", us guardaran el diner tot el temps que vulguin, mentre que vós, si n'esteu mancat, sentireu la nostàlgia de no haver tingut la sort de néixer amb condicions de boxador o de futbolista, en lloc de néixer amb vocació d'autor català.

No us desanimeu per això, amic jove. Diuen que un dia o altre els dramaturgs catalans aniran bé.

Tot esperant, aconsoleu-vos com altres desitjant que tot sigui per Catalunya. En començar em guiava l'intent de dir-vos que us llencéssiu a escriure en castellà. Però el que nosaltres no hem fet, no sabriem com recomanar-ho a un amic, malgrat sigui jove com vós, i tingui millors perspectives en el teatre de Castella que en el de Catalunya.

SENSACIONS DE DIES DE PLUJA

Entre la pluja i nosaltres, un vidre de finestra.

Emprenem un viatge d'una gota a l'altra. Cada pas d'avenç ens porta un so.

Arribariem a un paisatge d'una indecisió absoluta si no ens tornés a la realitat una copeta d'aiguardent emberreres.

✱

Tenia el cor en flames, com aquells cors d'imatge, tan pregonament abrindats.

Aquest dies, desassossegat per la pluja, tragué al carrer, el cor flamejant, per a veure si foradava, amb un forat de cremada, la cortina de vidres líquids que fa de la ciutat un envelat gris.

En la lluita guanyà la pluja. Ara encara embolcallat d'aigua, el que tenia el cor en flames sent dintre tota la fosca del cor apagat.

✱

Com cau la pluja, xopant-les, damunt d'aquestes dones de rossor fraudulent i d'anys per dintre.

Per entre els clivellaments traïdors que els fa l'aigua s'hi pot veure el més tràgic dels paisatges de tardor.

✱

Sala de joc. La pluja que hem atravesat per a venir-hi, ens aboca a un desig impossible de satisfer! El desig de convèncer a aquest home, blegat damunt

de la ruleta, que els diners que juga els porti a la Caixa d'Estalvis.

L'aigua de la pluja canta una gavota
damunt els vidres d'un balcó.

Ramón VISYES

TELÓ ENLAIRE

PALAU DE LA MUSICA CATALANA

FESTIVAL AUREA DE SARRÀ
INTERPRET DE LA POESIA
D'AMBROSI CARRION

Aurea de Sarrà, malgrat la persisten-
campanya d'uns quants, és una magnífi-
ca dominadora del gest. Aurea de Sarrà
sap prendre posats d'estàtua.

Ambrosi Carrion, també malgrat la
persistent campanya d'uns quants, és un
gran poeta. Algunes de les seves obres
de dramaturg sobreviuran quan molta
faramalla, que ara sembla que es cotitza,
jaurà en el recambró de les andrò-
mines tronades.

Aurea de Sarrà sent fortament la tem-
pesta de la poesia d'Ambrosi Carrion.
Els versos del poeta la bleguen, l'ado-
loren, la fan gemir, la fan imprecar.
I el seu gest modula cada estrofa i mu-
sicalitza les imatges. L'altra música és
música damunt de música. Aurea de Sar-
rà es mou entre el vers i l'harmonia,
posant cós a l'una i relleu a l'altra.
Això fou el secret de l'Hèlade, donar
ritme constant a l'actitud immobilit-
zada.

En el darrer festival, Aurea de Sarrà
es consagrà com a una gran suggeridora.
La seva plàstica perllongava la imatge del
vers. Els udols, les tendresses, i el foc de
la "Nedea" d'Ambrosi Carrion foren
esculpits per Aurea de Sarrà. I és ben
difícil esculpir el foc, la tendresa i els
udols.

Un autèntic triomf i un bell espec-
tacle. Aurea de Sarrà tornava a consa-
grar-se. El poeta deia la seva poesia per
mitjà d'una escultura feta càntic.

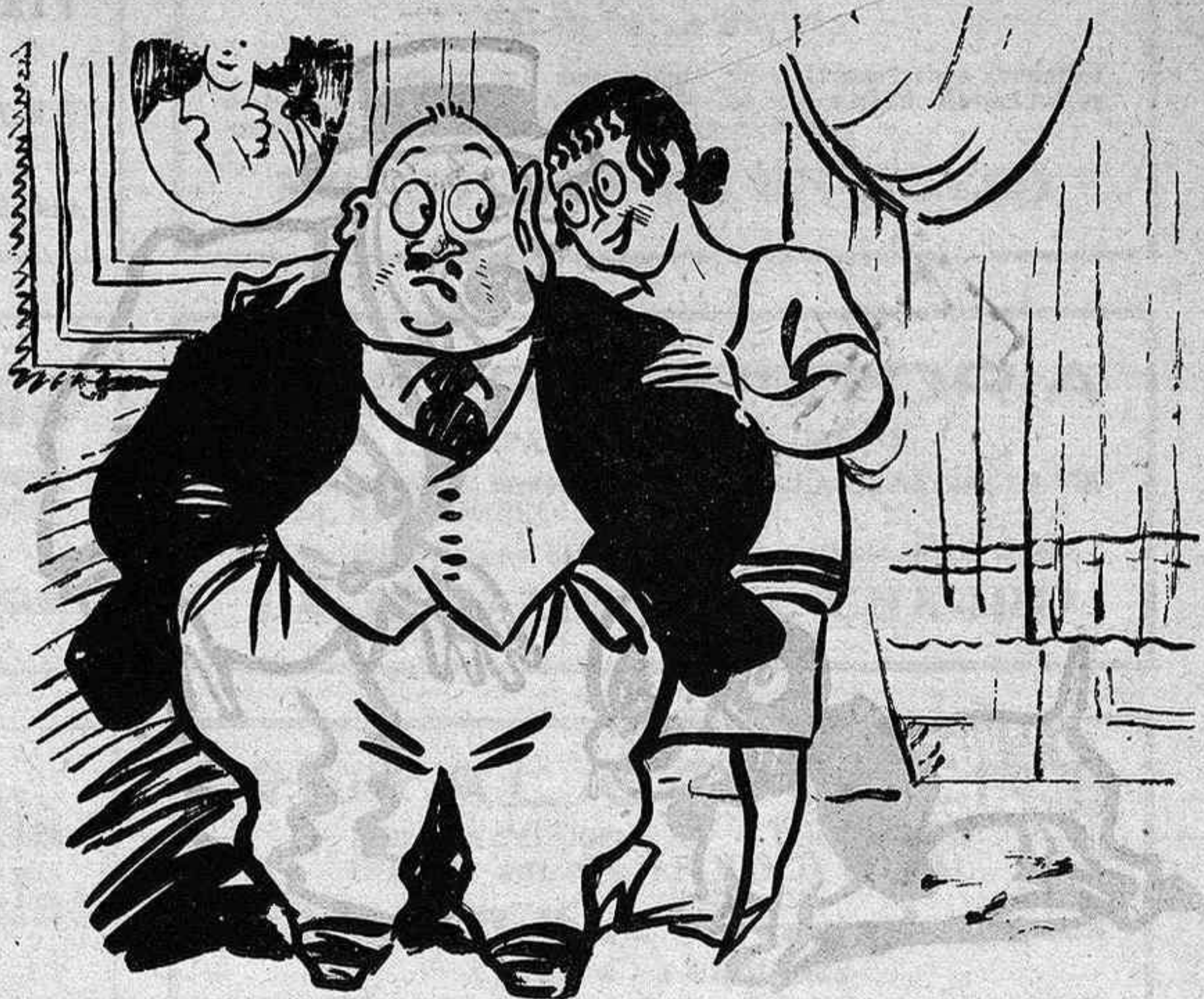
Fem punt i lloem com cal la
música de Joan Manen.

TEATRE ESPANYOL

No arribem a temps per a parlar de
l'estrena de "El Pepitu Santpere", re-
vista en forma de setmanari humorístic,
original de Joaquim Montero, que havia
de fer-se en el Teatre Espanyol ah' di-
jous.

Joaquim Montero té les nostres sim-
paties. Fa un teatre de popularitat, sa-
bent que fa i amb una cultura. No passa
el mateix amb els seus imitadors.

Qui negarà enginy a Joaquim Monte-
ro? Qui l'hi regatejarà el do de la tro-
balla? La idea mateixa de fer un set-

—Les minyones demanen *aguinaldo*.
—Digue'ls-hi que com que hem comprat l'auto i la bencina va tan cara que no
hi ha res a fer.

manari escènic on hi hagi seccions i va-
rietat és un encert i és una mostra del
seu enginy.

Fem aquestes consideracions sense
haver vist l'estrena de "El Pepitu Sant-
pere". I les fem convençuts que, malgrat
l'obra hagués fracassat—cas improva-
ble—, sempre un expert en teatre hi tro-
baria quadres de més gràcia, i encerts de
més bon coneixedor teatral, que tot el
conjunt d'algunes revistes sonores de les
que s'han fet centenàries en aquest tea-
tre. I ja no parlem de les altres. Desit-
gem, i tenim confiança, que l'èxit acom-
panyarà l'estrena de l'obra darrera de
Joaquim Montero.

TEATRE NOU

"La señorita Saxofon", espectacle
"uper sonoro" d'Alfons Roure i el mes-
tre Cotó.

L'ofici ens portarà a veure aquest
espectacle. Que entre tots el facin lluir
i el tornin lleu!

L'estrena és per a avui, divendres.

TEATRE ROMEA

El teatre ROMEA estrena avui una co-
media original de Bartomeu Soler: "Un
Marqués i la seva Filla".

En parlarem. Bartomeu Soler és un
autor que ens interessa. Adhuc quan
treballa, com en la comedia: "Un Mar-
quès i la seva Filla" sota l'imposició d'un
empresari.

Tres teatres que estrenen gairabè si-
multàniament i amb vistes a les properes
festes de Nadal i Cap d'any.

Work enllestirà la feina per a poder
passar les festes a casa. WORK

TEATRE ESCOLA

A les deu de la vetlla del dijous tin-
gué lloc en el Teatre Escola l'estrena
de "Vidas Rotas", obra en tres actes
original de la novella autora Na Carme
Cervera Benlloch.

Poques vegades hom pot dir d'un au-
tor inèdit el que ens ha suggerit aques-
ta obra plena d'interès i d'emoció.

Tant en l'exposició de l'assumpte com
en el seu desenllaç, s'hi denota una ter-
mesa i una vitalitat que palesen les
magnífiques condicions que posseix la
comediògrafa.

El tercer acte sobretot, és d'una hu-
manitat i d'una tendresa—tal vegada és
en aquest acte on hom descobreix a la
dona—que ens ha fet pensar amb Sacha
Gytri. Això no vol dir però que objecti-
vament no tingui els seus defectes—de
tècnica, de temps—; però aquestes fal-
les—pròpies de tot amateur—resten ve-
lades per l'agilitat del diàleg i per la vi-
vacitat de les escenes.

L'Elenc Catalunya interpretà i prs-
senta l'obra amb molta cura i discreció.
Llàstima aquell decorat del tercer acte
massa abigarrat pel despatx d'un doc-
tor.

A resaltar el treball del primer actor
E. Sanchez i el de Xavier Singla, els
quals encaixaren llurs personatges admi-
rablement. Els demés discrets.

L'autora fou requerida al final del se-
gons i tercer acte i a petició de l'audi-
tori digué unes sentides paraules de re-
graciament.

La passa de la rabia

—No em fas por, figura't que soc casat i tinc sogra!

ESQUELLOTS

Diuen que ara cada italià tindrà una màscara contra els gasos asfixiants. Quant t'ndran els italians una màscara contra el feixisme? Creiem que seria més profitosa!

✱

La senyora de Valle Inclàn ha demanat el divorci. Teni la popularitat del seu marit, ella no es coofirma d'anar ressagada. O es que té por d'anar a un asil com reclama Valle Inclàn pels seus? Chi lo sa!

✱

L'escena al pati dels Tarongers. Uns alumnes de no sabem on, però que preenn per assalt les taronges. Si fossin tan aficionats a estudiar com a "picar" la fruita dels arbres, ja sortiria algun savi.

✱

L'altre dia uns guardes d'assalt desplegaven una gran activitat. Corrien darrera un home tot i tocant pitos... Nosaltres ens creiem que es tractava d'un atracador i pensavem, ja era hora de que despertés la policia. Però no, era simplement un home que venia llimones.

✱

El primer Govern de la Generalitat ha quedat constituït de la següent forma: Presidència: Macià.

- Obres Públiques i Vice-Presidència: Lluhi.
- Cultura: Gassol.
- Justicia i Dret: Comes.
- Governació i Sanitat: Tarradellas.
- Agricultura i Economia: Xirau.
- Finances: Pi i Sunyer.
- Treball i Assistència Social: Casals.

✱

Ha plogut molt, hi han hagut inundacions, morts, ferits, etc. Ara si per casualitat cau la grossa a Catalunya, encara ens diran que estem de sort.

✱

Al Casai del Metge, i amb motiu de les noces d'or amb la professió d'alguns dels components, va organitzar-se entr'altres actes, un concert, part de quins executants eren els mateixos galenos: Oh, i que alguns d'ells eren veritables virtuosos"; i fins alguns compositors: tot.

Vet-a-qui una cosa que està renyida amb l'altre. Mentre en un sentit serveixen per matar, en l'altre donen esplai al esperit.

Ja tenia raó la vella...

Ara, al menys, ens queda un consol. Que, quant ens empenyien cap a l'altre barri, ho fassin deixant-nos sentir una fuga de Bach o una sonata de Beethoven. Aixís, sí que podrem morir tranquils.

✱

Al trobar-se aquest número de L'Esquella en mans dels lectors, s'hauran esfumat, com cada any, les il·lusions de molts que havien elevat els ulls fets i suplicants en la enjogassada sort.

Els quinze milions hauràn anat, segurament, lluny de les seves mans: tal volta qui sap on i a qui. Pot ser, a qui menys els necessita; o, com succeí l'any passat, als atexos que volen fer la felicitat d'uns pocs a canvi dels sacrificis de molts.

Total: Il·lusions desvanescudes.

Ara, que queda un consol: el treball que dignifica i ennobleix. El treball quotidià, que, si aquest és noble i degudamet recompensat, és la millor sort de l'home.

El dia que no tinguem sense feina: que tots ens trobem retribuïts a bastament, i amb seguretats d'assistència en el dia de demà; que la pau regni entre tots... haurém tret la més grossa de les grosses.

✱

S'ha donat per acabat l'estampillat dels billets de banc.

Tant ens fa. Com no en tenim cap, els billets siguin estampillats o no poc ens importa.

Amb tal que la calderilla segueixi en lliure circulació, i poguem per passar alguna que altre perilla, lo demés ens té sens cuidads.

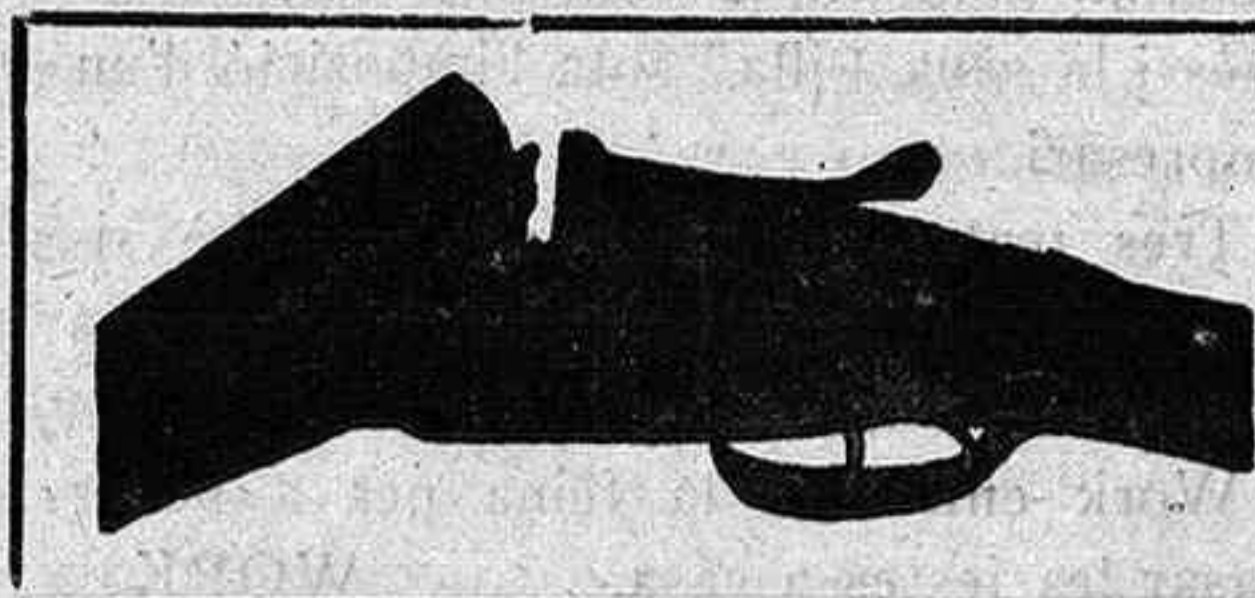
✱

El palau ex-reial de Pedralbes s'ha convertit en Museo de les Arts Decoratives.

Quí ho tenia de dir. I tota aquella riallessa, què s'ha fet? El poble va escombrar tot lo ruí que allí niava.

El poble sap, millor que els reis, destinar els edificis. Què millor que l'Palau de Pedralbes per centre de cultura? Honor al poble!

Imp. "L'Esquella", Om, 8, Barcelona

Escopetes - Bicicletes - Ràdio

VENDES A PLAÇOS I AL COMPTAT (Es desitgen agents)

F. BARÓ

Goya, 11; Tel. 73497.—BARCELONA
Sucursal a Esparraguera: Sant Antoni, n.º 20

Restaurant CASA JOAN

El més popular i acreditat

LA CASA DE LA PAELLA VALENCIANA
(Especialitat de la casa)

Rambla de Santa Mònica, 21 i 23

Telèfon 23692

TEATRE COMIC

PALAU DE LA REVISTA

Avui, divendres, èxit sensacional de la primeríssima «vedette», de fama mundial GLORIA GUZMAN i de l'actor còmic Rafael Arcos, amb la revista de Vela, Sierra i mestre Alonso,

MI COSTILLA ES UN HUESO

Mobles i Matalassos

A TERMINIS i SENSE FIADOR

Carrer Santa Anna, 18 - Barcelona

TEATRE VICTORIA

COMPANYIA DE LLUIS CALVO

Avui, divendres, tarda, EL HUSAR DE LA GUARDIA, LA VIEJECITA, EL ASOMBRO DE DAMASCO.

Nit, i totes les nits, èxit delirant de la sarsuela en dos actes
LA DULZAINA DEL CHARRO

DICCIONARI Català-Castellà Castellà-Català

Per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu: 15 ptes.

ROYAL CONCERT

Marquès del Duero, 106 - Telèfon 20384

Direcció artística: LEOPOLD MORAL

El Music-Hall de les cares boniques
Cabaret d'1 a 4 matinada
ORQUESTINA REMEN WARTY i P. GALLO

BA-TA-CLAN

Marquès del Duero, 85 - Tel. 31374

Tarda a les 3,30 ::: Nit a les 9,30

Avui i dies seients: FORMIDABLES DEBUTS

**Vera Frey - C. Marin - Marina López - Delvo and Delva
Zynaray et Monicla - EMILIA PRAXEDES**

Tots els dies un alegre vodevil - Dancing d'1 a 4 matinada

FRONTÓ NOVETATS

Tots els dies grandiosos partits, tarda i nit

ELS MILLORS PELOTARIS

Si voleu passar una bona estona, aneu al Frontó Novetats

DETALLS PER PROGRAMES

Especific de l'
ASTENIA GENITAL (IMPOTENCIA)
(MANCA DE VIGOR SEXUAL)

De la ejaculació prematura (pèrdues seminals); de la feblesa y molt efecàs per a combatre la NEURASTENIA, en totes les seves manifestacions.

Es el més poixant estimulant de l'activitat neuro-espino-mèduilo-genital. Sinèrgic i homo-estimulasa de les glàndules intersticials. Producte pluri-riglándular, completament inofensiu. Mai perjudica, ni lesiona cap orgue, ni el funcionament dels mateixos.

No conté, ni estricnina, ni fosfurs, ni cantàrides, ni cap altre medicament excitant.

**PRODUCTE MAGNE E INSUBSTITUIBLE PER A RECOPRAR
LA PERDUDA FELICITAT CONJUGAL. PROSPECTES GRATIS**

Laboratoris Farmacològics del Dr. W. Dutrem
Alt de Sant Pere, 50 - BARCELONA - Telèfon 18631

Preu: 21'75 ptes.

**Caruso, Fleta, Tito Schipa,
Pau Casals, Sagi-Barba,
etc., etc.**

Totes les celebritats impressionen en
discos

**La voz
de su amo**

Companya del Gramòfono, S. A. E.

Sorpresa

— Ai, ail Jo em creia que ho portaven els reis.
— Els reis ja no porten ni, la monarquia.